

AUXILIANTE S. S. ET INDIVIDUA TRINITATE

138.

Hanc

De

1662, 10.

RETENTIONIS
JURE

21

DISPUTATIONEM JURIDICAM
INAUGURALEM

Decreto & Auctoritate

MAGNIFICI, NOBILISSIMI,
AMPLISSIMIQUE JURISCONSULTO-
RUM ORDINIS IN CELEBERRIMA
ARGENTORATIENSIS
ACADEMIA,

Apr. xx

Pro summis in utroque Iure
Honoribus ac Privilegiis
ritè consequendis,

*Solenni censura submittet
ad diem 30. mensis April.*

JOHANNES PHILIPPUS *Heintz*
Weissenburgo- Alsatus.

ARGENTORATI,

Literis GEORG- ANDREÆ DOLHOPFII,

ANNO MDC LXII.

AVULANTE S. S. ET INDIVIDUA TRINITATE

Hanc

de

RETENTIONIS

JURIS

DISPUTATIONEM JURIDICAM
IN ARGUMENTUM

Dectis et doctoribus

MAGNIFICI, NOBILISSIMI

AMPLISSIMIQUE JURISCONSULTO-

RUM ORDINIS IN CEEBERRIMA

ARGENTORATIENSIS

ACADEMIAE

Pro summis in utroque iure

Honoribus ac Privilegiis

rite consequendis

Solemniter censura subnixae

ad hunc se. iussu April.

JOHANNES PHILIPPUS

Wessendurg-Altanus

ARGENTORATI

Theris GEORG. ANDREAE DOLHOPFII

ANNO MDCXLII

Σύν Θεω.

De

JURE RETENTIONIS,

Conclusio Prima.

RETENTIO à retinendo dicta, præter varias significationes^a duas præprimis recipit: quandoque enim perpetuam, quandoque justam ad tempus quoddam detentionem denotat. ^c in quâ significatione proxima, aliquando Detentatio^d aliquando Exceptio doli mali^e itemque Compensatio dicitur.^f

^a Quarum præprimis notandæ; quod retinere idem denotet, quod *cohibere seu coercere*. §. 8. I. ad L. Aquil. l. 8. §. 1. l. 52. §. 2. ff. eod. Item *conservare & non amittere*, l. 12. §. 2. 3. 4. ff. de Vusufr. l. 53. ff. eod. l. 1. §. 11. ff. de aq. plu. arc. l. pen. §. 1. C. de Vusufr. l. 25. §. 1. l. 32. pr. & §. 1. l. 44. §. fin. ff. de acq. vel amitt. poss. & pluribus aliis. Item *impedimentum aliquod injicere & impedire*, ne res aut persona loco suo moveri possit, exemplo l. pen. §. 1. ff. Locat. quod hodie arrestare dicitur. nec non *dolo malo detinere*, l. 1. §. 1. l. 3. §. 3. ff. de liber. hom. exhib. arg. l. ult. C. de post. revers. Denique idem etiam significet, quod *non dirimere*, l. 8. vers. nam furiosus. ff. de his qui sui vel alien. jur. juncta. l. 22. §. 7. vers. etsi quidem ff. solut. matr. ^b quando pro compensatione ut l. 4. l. 20. ff. de Compens. l. 13. ff. de negot. gest. l. 30. ff. de A. Empt. Vel perceptione, deduc-

A 2

dedu-

deductione, delibatione, in l. 21. pr. & l. 58. §. 3. ff. ad SC. Treb. l. 77. pr. ff. de Legat. 2. §. 7. l. de Fideic. hered. l. 15. §. 1. l. 93. ff. ad L. Falc. l. pen. Cod. eod. Nov. 1. c. 3. pr. sumitur. ^c l. 26. §. 4. l. 33. ff. de Condict. in deb. l. 14. §. 1. ff. Commun. Div. l. 59. ff. de furt. & aliis. ^d in l. 5. ff. de Impens. in res dot. ^e generalis scilicet l. 2. §. 5. l. 14. l. ult. §. 2. ff. de dol. mal. & met. exc. §. 30. Inst. de R. D. l. 27. §. fin. ff. & l. 11. C. de R. V. l. 1. C. si res alien. pign. l. un. C. etiam de Chirogr. pec. pign. ^f l. 4. C. de petit. hered. l. 48. ff. de R. V. l. 39. ff. de pign. act. l. 7. §. 5. ff. solut. matrim. late scilicet vocabulo hoc accepto.

II.

Est autem RETENTIO hæc, licita^a alienæ rei^b penes aliquem existentis^c pro debito quodam^d tamdiu detentio, donec de eo satisfiat.^e & dicitur juxta hæc^f DD. alia *Juris*^g alia *Facti*^h itemque alia *Judicialis*ⁱ alia *Extrajudicialis*.^k

^a Seu jure permessa, & quidem in aliquibus tantum casibus, à jure nimirum determinatis & expressis, prout infra apparebit: Regulariter namque non licet rem unam pro alia retinere, sed tenetur quilibet debitorem suum solenniter ad solutionem faciendam convenire. l. 5. C. in quib. caus. l. ult. C. Commod. Qua ratione igitur differt à Pignoratione, quod non in hac, sicut in retentione, præsupponatur jus tacitæ cujusdam hypothecæ, vel saltem possessionis ex causis à lege permittis. Quemadmodum & ab Arresto differt, quod propria auctoritate arrestare non sicut retinere liceat. Ut & à Pignore, quod citra conventionem de pignore, rem pignoris jure habere non liceat; Retinere autem concedatur. ^b ut videre est infra conclus. 7. lit. b. ^c prout argumento sunt l. 14. ibi: non aliter sumptus consequi posse, quam si possideat ff. de dol. mal. except. l. unic. C. ob Chirogr. pec. pign. l. 26. §. 4. ff. de Condict. in deb. & aliis: quando namque res semel evaserit manus & tenutam (ut loquuntur) retinere intendentis, non habebit amplius locum jus Retentionis. ^d ita accipiendo, ut & is, qui

qui citra animum alterum sibi obligandi, impensas in re aliena fecit, quodammodo comprehendi possit arg. l. 16. §. naturales 4. vers. nam licet ff. de Fidejuss. l. 10. vers. quod si natura ff. de V. S. l. 42. §. 1. ff. de O. & A. l. 64. ff. de Condict. in deb. Caterum in debito hoc requiritur, ut sit proprium eorum, inter quos retentio instituitur arg. l. 9. C. de Comp. deinde ut sit præsens & purum arg. l. 7. ff. de Compens. nisi debitor de dilapidatione esset suspectus, eo casu enim rectè daretur etiam retentio, pro debito in diem contracto arg. l. 14. ff. de Pignor. l. 10. §. 16. ff. quæ in fraud. cred. Tandem ut causa debiti iusta & vera sit, & incontinenti de ea vel intra breve tempus constare possit. ^e l. 26. §. 4. ibi ager a. retinebitur, donec debita pecunia solvatur. ff. de condict. in deb. l. 5. ibi: manebit igitur in rerum detentationem, donec ei satisfiat ff. de impens. in res dot. l. unic. C. Etiam ob chir. pecun. & aliis. Quare potissimum à Compensatione in hoc differt: quod hæc obligationem & actionem absorbeat, dum pro ipsa solutione habeatur. l. 4. ff. qui potior. in pign. l. 10. pr. ff. de Compens. l. 19. ff. de Liberal. caus. & rem in perpetuum retinendi jus tribuat: Retentio verò obligationem & actionem relinquat, remque duntaxat debitoris derinere permittat tamdiu, donec debitum solvatur. l. 26. §. 4. ff. de condict. in deb. l. 14. ff. de except. dol. l. 59. ff. de Furt. ^f nam ea, quæ perpetua & temporalis dicitur, sub generali retentionis significatione relinquenda. ^g quod competat ipso jure. l. 5. ff. de impens. in res dot. §. 37. l. de Act. Ipsa etenim petitio dotis, ipso jure minuitur d. l. 5. ff. de impens. in res dot. ^h quod fiat per oppositam exceptionem doli. l. 14. ff. de dol. mal. exc. l. unic. C. Etiam ob Chirag. pec. Vultejus §. 16. Inst. de Act. num. 44. Gothofr. ad l. 51. ff. de Condict. in deb. lit. y. ⁱ quando sc. conventus retinens doli se defendat exceptione §. 30. Inst. de R. D. l. unic. C. Etiam ob Chirogr. pec. ^k quando propria auctoritate, non requisito ad id iudicis officio, retentione utatur. arg. l. 26. §. 4. ff. de Condict. in deb. l. 5. ff. de Imp. in res. l. unic. C. Etiam ob Chirogr. & exemplis infra positis.

III.

Causam Efficientem REMOTAM juri Civili, ^a PROPINQUAM causæ istæ à jure expref-

A 3 sæ,

347
sæ, quæ beneficium hoc operatur, adscribi-
mus; quales sunt *ex parte retinentis*, Primo:
Si cum voluntate debitoris, res retinenda ad
creditorem, eo respectu & animo pervene-
rit, ut jus aliquod in ea sibi acquireret. ^b De-
inde: Si impensæ in eam factæ sint. ^c *Ex par-
te verò rem retinendam* petentis, si dolo vel
culpa solutio debiti dilata vel denegata fu-
erit. ^d

^a Licet namque non minima hujus juris pars æquitati,
ceu præcipuo Juris Gentium fundamento debeatur, prout ex
l. 48. ff. de R. V. l. 14. ff. de dol. mal. & met. ex l. 38. ff. de Petit. hered. l. 14.
§. 1. ff. Commun. Divid. & aliis textibus hinc inde adductis, satis apparet;
adeoque hinc Juri Gentium accensendum esset: præsertim cum
Jus Civile aliquando & quidem regulariter rem unam pro alia
prætextu debiti retinere non permittat. l. 5. C. in quib. caus. l. ult. C.
Commod. Quia tamen Jus Civile non usque quaque retinere
permittat, sed in certis tantum & expressis casibus; merito ea-
propter juri civili adscribitur: cum aliàs Juris Civilis non illud
tantum esse dicatur, quod ab eo inventum, sed & quod ab eo-
dem informatum sit, l. 130. ff. de V. S. & §. 1. Inst. de oblig. ^b Cef-
sat enim retentio, quando res, de cujus retentione ex hoc capite
agitur, pervenit ad creditorem sine voluntate debitoris. l. ult.
C. Commod. l. 5. C. in quib. caus. pign. quemadmodum & cessat, si
citra animum juris aliquid in ea concedendi ad creditorem per-
venerit. d. d. ll. ^c §. 31. Inst. de R. D. §. 39. Inst. de action. l. 48. ff. de
R. V. l. 14. §. 1. ff. Commun. divid. l. 38. l. 39. §. 1. ff. de hered. petit. l. 33. ff. de
Condict. indeb. ^d quod ex fine juris hujus colligi potest: Si-
quidem retinetur res, ut debitor ad solvendum adigatur & co-
gatur. Quem autem per hæc remedia cogere necesse habemus,
cum utique vel dolo vel culpa solutionem debiti protraxisse
vel denegasse oportet.

IV.

IV.

Ex prima igitur Causa (quando nimirum res retinenda cum voluntate Debitoris eoque animo ad creditorem pervenerit, ut jus aliquod in eâ sibi acquireret) *Competit I. Creditori*, ad quem res retinenda, occasione & causa istius debiti, ob quod retinetur pervenit^a 2. *Ei, qui rem alienam sibi oppignori passus est,*^b 3. *Ei, cui à Procuratore, citra domini voluntatem, pignus pro pecunia credita traditum est, si constet in rem domini versam esse*^c 4. *Creditori in re pignori tradita, pro alio debito, pro quo pignus datum non est.*^d

^a Ut in casibus l. 26. §. 4. ff. de Condict. indeb. l. 24. §. 1. ff. de pign. act. l. 50. ff. de solut. Bartol. ad d. l. 26. §. 4. & l. 5. ff. In quibus caus. pign. Unde non incommode hic quæritur: An Creditori chirographum, in quo debitor confitetur certam pecuniæ summam sibi numeratam esse, quam tamen non accepit, tamdiu retinere liceat, donec de summa ista ipsi satisfactum sit? Ita; si debitor biennium illud citra querimoniam vel chirographi conditionem aut non numeratæ pecuniæ exceptionem elabi patiatur. arg. l. 8. 9. 14. C. de non num. pecun.

^b Si quidem sciens; non habebit actionem pignoratitiam contrariam. l. 16. §. 1. in fin. ff. de pignor. act. Sed tantum contra debitorem jus retinendi. l. 1. pr. ff. de pign. quia in pari causa possidentis conditio melior est. l. 2. C. de Condict. ob turp. caus. l. 14. ff. qui pot. in pign. Si verò ignorans rem alienam pignori accepit, quia actionem habet l. 32. ff. de pign. act. etiam retentionem habebit. arg. l. 1. §. 4. ff. de Superf. ^c Per l. 1. C. si res alien. pign. dat. sit.

^d per l. unic. C. Etiam ob Chirogr. pecun.

pecun. pign. quod debitor pignus repetens, nec tamen debitum chirographarium solvere cupiens, dolo agere videatur. vide Cujacium in parat. Cod. ad hunc tit. Dicitur autem in conclusione hanc in re pignori tradita: Oportet namque creditorem rem debitoris, vinculo sibi pignoris obligatam tenere, d. l. unic. (quod etiam fit, si per hypothecariam actionem rem obligatam à debitore vel alio possessore avocaverimus. Neguz. 3. membr. 5. part. n. 48. de Pignor. & hypoth. Ut &, si rem emptam sub pacto de retrovendendo teneamus. Anton. Fab. in Cod. lib. 8. tit. 16. defn. 4. Nec non, si per missionem in bonorum possessionem, jus pignoris constitutum nobis sit. l. 3. §. 1. ff. de reb. eor. qui sub) quâ de re creditori non licebit rem istam debitoris, velut taciti pignoris jure retinere, quæ alio quàm pignoris titulo ad eum pervenit. Non magis siquidem is, qui de pignore nullo modo convenit, poterit rem debitoris pro pignore retinere, quam agendo eam persequi arg. l. 3. ff. quæ res pign. oblig. An igitur, juxta modo dicta, isti chirographario debitori, qui ab alio hypothecario creditore pignoris jus nactus est, competat etiam ob chirographariam pecuniam retentio, quaeritur? Negat Neguzant. dict. loc. n. 49. Amplius in dicta conclusione dicitur: Pro alio debito, pro quo pignus datum non est. Ut proinde detur retentio pro omni debito ad actionem efficaci, tam chirographario quàm hypothecario, ex quacunq; obligatione efficaci orto: Etiam pro Usuris, si de iis præstandis conventum fuerit. l. 4. l. 22. C. de Usur. l. 8. §. 5. l. 11. §. 3. ff. de pign. act. Secus verò se res habet in pignore, de quo expressim convenit, ut, si certa quantitas solveretur, restitueretur: nam tum non poterit retineri pro alia quantitate, quæ jam tum debebatur. l. 11. §. 3. ff. de pign. act. quod suam & certam legem ab initio habuit jus actionis pignoratitiæ arg. l. 12. §. pen. ff. de solut. nec recusare creditor potest, quo minus legem pignori dictam debitor exerceat; conventiones siquidem legem dant contractibus. l. 1. §. si conv. 6. ff. de pos. l. 52. ff. de V. O. Quid ergo de debito censendum, quod post conventionem deberi cœpit? Non idem: neque enim videri potest creditor eo tempore, quo pignus accepit, abjecisse juris communis auxilium sibi aliquando competiturum pro debito, quod necdum contractum erat, & de quo contrahendo nil cogitabatur;

cogitabatur; cum conventiones ad incogitata non trahantur. *l. 5. l. 9. §. 1. ff. de transact.* & absurdum est prius extinctum pignus dicere, quam sit natura debitum. *arg. l. 46. l. 96. ff. de condit. & demonstr.*

Ulterius quæritur: Si quis pro uno debito pignus habeat idoneum, & pro alio minus idoneum, anne tum possit retinere istud pro utroque debito? Affirmat Neguzant. *3. membr. 5. part. n. 49. de pignor. & hypoth.*

Competit ergò ex hoc capite retentio omni creditori, *d. l. unic. C. Etiam ob Chirogr. pec.* etiam ei, cui ex iudicato aliquid præstandum est, pro alio debito ex aliis causis descendente: nec nocet ei rei iudicatæ auctoritas, quæ cum retinendi pro uno potestatem confert, non idè cæteras causas perimit, ex quibus iure communi pignus retineri potest: nam cessante potestate iudicati, superest causa juris communis, quæ Creditori possidenti facile tribuit retentionem quasi pignoris, tum quoque cum pignus revera nullum est. *l. 1. ff. de Pign. d. l. unic. C. Etiam ob Chir. pec. l. 13. §. 8. ff. de act. empr. l. 33. ff. de Condit. indeb. ne alioqui noceat sententia ei, pro quo iudicatum est, contra l. 16. ff. de Except. rei iudicat.* Quemadmodum & illi competit, qui unum aliquod ex pluribus pignoribus ita vendidit, ut etiam promiserit præstare evictionem; quamvis enim ex pretio consecutus sit, quod debebatur, adeoque jus pignoris per id dissolutum sit: tamen reliquas illas res quondam obligatas retinere adhuc poterit, donec ei aliter caveatur, quod evictionem promiserit, indemnem eum futurum. *l. 8. §. 1. ff. de pign. act.*

Datur autem hæc retentio contra ipsum Debitorem *d. l. unic. C. Etiam ob Chirogr. pec. pign. & l. 9. §. 3. ff. de pign. act.* non verò Creditorem alium hypothecarium: lex etenim nostra non facit, ut primus creditor secundo potior esse debeat in ea pecunia, quam eidem debitori post secundum credidit: nam inter creditores ordinem temporis omnimodo servandum esse constat. *l. 12. §. 3. & l. 20. ff. qui pot. in pign.* ne facto debitoris damnum sentiat creditor, qui pignoris expressa conventionem sibi benè prospexerat *arg. l. 3. ff. de Separat.* in eoque meliorem creditoris hypothecarii conditionem esse æquum est quàm debitoris, cujus sanè nihil interest, quo tempore debitor factus fuerit, dum debitor sit.

B

Quod

Quod si verò post jus illud quæsitum alius pecuniam crediderit, ex eaque causa idem pignus acceperit, potior haberi debet is, qui anterior fuit, etiam quoad Chirographariam pecuniam: quia non magis secundus Creditor jus primi lacerare potuit, quam primus ex post facto secundi: nam in pignoribus qui prior est tempore, potior est jure regulariter. *l. 2. l. 4. C. qui potior. in pignor.*

V.

Ulterius ex prima causa retentionis competit hoc jus, 5. *Vxori* in rebus ac bonis mariti pro eo debito, pro quo ipsi datur actio. ^a 6. *Marito* in bonis defunctæ uxoris, ad id quod sibi debetur. ^b 7. *Locatori* prædiorum urbanorum in rebus in vectis & illatis, pro mercede & pensione. ^c 8. *Conductori* mercium evehendarum aut portandarum in mercibus, pro mercede. ^d 9. *Venditori* in re vendita pro præstando pretio. ^e 10. *Emptori* in pretio, pro tradenda merce. ^f 11. *Redemptori* in persona redempti ab hostibus pro lytro consequendo. ^g 12. *Heredi* in legato rei individua, si legatarius illud petat, nec tamen pro Falcidiæ ratione partem æstimationis solvat. ^h

^a Dicitur in conclusione *in rebus & bonis*: ubi notandum, non habere locum hoc jus in iis bonis, quæ maritus alieno nomine possidet, puta si apud maritum deposita vel commodata sint. *arg. l. 9. ff. de R. V.* Sed an in rebus Feudalibus mariti, quaeritur? Utique si vivente marito hoc remedio sibi prospiciat, quoniam

quoniam ad omnia bona mariti agere potest. teste Gail. 2. *obs.* 83. Sin verò defuncto eo, tum nisi feudum fuerit hereditarium cessabit. *l. 2. Feud. tit. 55.* Myns. 6. *obs.* 45. Gail. 2. *obs.* 154. Deinde etiam notandum, non in omnibus ac universis bonis competere uxori hoc jus, sed ad concurrentem æstimationem tantum dotis & in causam alimentorum aliarumve rerum quas petit. Colerus *de Process. Execut. part. 1. cap. 2.* Gail. 2. *obs.* 92.

Amplius dicitur *Mariti*: Tam viventis & ad inopiam vergentis, *arg. l. 29. C. de Iur. dot.* Bartol. *in l. 24. ff. solut. matrim. n. 89.* quàm defuncti: quia vivente marito, quasi communem usum & possessionem omnium bonorum ejus habuit, saltem jure familiaritatis. *l. 41. ff. de acquir. possess.* Coler. *d. l. num. 220.* Unde mortuo eo, meritò gaudet jure retentionis, quando vacua & non apprehensa ab alio possessio est, & illa verbis vel facto animum suum declarat, quod bona mariti jure retentionis pro sua dote vel aliis rebus velit possidere; quia hætenus jure familiaritatis bonis eius insistebat. *d. l. 41. ff. de acquir. possess.* ideoque ut postea causam possessionis mutet, & jure retentionis possideat, necesse est, animum re vel verbis declarare. Quando autem animum suum vel re vel facto aut verbis declarasse & possessionis causam mutasse censeatur? tradit Ludovic. *Decis. 109. part. 2.*

Tandem in conclusione ponitur: *Pro eo debito, pro quo ipsi datur actio.* idque *arg. d. l. unic. C. Etiam ob Chirog. pecun. & l. 156. §. 1. ff. de R. I.*

Quapropter rectè retinet bona defuncti mariti 1. donec restituatur *dos illata.* *arg. l. unic. C. de Rei uxor. act.* Myns. 6. *obs.* 40. & 6. *obs.* 82. Gail. 2. *obs.* 92. n. 10. quia mulier in bonis mariti pignus habet legale, §. 29. *l. de act. d. l. un. §. 1. C. de rei ux. act.* unde non nisi injustè cogetur ante restitutionem dotis ex possessione illorum bonorum excedere. 2. Donec solvatur *donatio propter nuptias*, quoties eam sibi acquisivit. *arg. l. 29. C. de jur. dot. l. 19. C. de donat. ante nupt. Nov. 109. c. 1. & Nov. 97. c. 1.* Myns. 5. *obs.* 4. 3. Donec restituantur *bona paraphernalia* si in iis marito possessionem permiserit. *l. 8. C. de Pact. convent.* 4. Donec satisfiat de eo, quod ex pacto, consuetudine vel statuto loci, ubi maritus fixit domicilium, mulieri debetur. Gail. 2. *obs.* 92. n. 10. Myns. 5. *obs.* 4. Colerus *de process. Execut. part. 1. cap. 2. num. 220.*

B 2

b Non

^b Non solum ex natura correlativorum, quorum eadem est disciplina. l. 3. ubi Bartol. & Jason. C. de indict. viduit. toll. Sed & propter rationem communis & indivisæ possessionis bonorum inter conjuges, quæ & uxorem tuetur, quo minus relinquere cogatur bona mariti defuncti, nisi prius ipsi satisfactum fuerit. Berlich. part. 2. conclus. 32. n. 28. Retinet autem maritus, pro præstanda dote, vel rebus dotalibus evictis l. unic. §. 1. C. de Rei uxor. act. Nec non pro eo, quod ipsi ex jure communi pacto, statuto vel consuetudine civitatis aut Regionis debetur. Colerus d. loc. n. 234. ^c l. 34. ff. de damn. infect. l. 54. §. inter ff. Locat. in iis autem, quibus à lege prodita est hypotheca, l. 4. ff. de Pact. l. 4. l. 9. & seq. ff. in quib. caus. pign. l. 5. inf. C. Locat. An igitur libri studiosorum, in conductum musæum illati, retentioni subjaceant, quæritur? Respondetur non subjacere debere retentioni, si alia bona studiosus habeat: quia non minor esse debet favor illarum rerum, quibus animus hominis excolitur, quam quæ fundo excolendo asservantur. l. 7. l. 8. & auth. seq. C. quæ res pign. Vide Carpzov. part. 2. const. 25. def. 20. Jurispr. For. Sed an pro deterioratione, sicut pro pensione competat retentio, quæritur? Aff. l. 2. ff. in quib. caus. pign. vel tac. Colerus d. loc. n. 239. Eodem modo competit retentio Locatori prædii rustici in fructibus ibi natis, pro pensione debita: quia & hi tacite pignori esse domino fundi intelliguntur. l. 7. ff. in quib. caus. l. 24. §. 1. l. 53. ff. Locat. ^d l. 5. pr. ff. ad Exhib. l. 6. §. ult. ff. qui pot. in pign. Colerus d. l. n. 241. ^e l. 13. §. 8. ff. de act. empt. arg. l. 14 §. 1. ff. de Furt. l. 31. §. 8. ff. de edil. edict. l. 22. ff. de her. vend. Habet autem retentionem tum demum, quando rem venditam nondum tradidit: quia adhuc est dominus. §. 3. f. l. de E. & V. d. l. 14 pr. & §. 1. ff. de Furt. Secus verò, si, pretio nondum accepto, rem tradiderit; eo casu enim sicut ad persequendam rem, actionem non habebit. l. 8. C. de contrah. empt. ita nec retentionem. Nisi forte in casu singulari argentarii, Nov. 136. c. 3. vers. si tamen. ibiq; Gothofr. lit. m. ^f arg. l. 13. §. 8. ff. de act. empt. l. 5. f. C. de Evict. ut & si in ipso contractus initio, ante solutionem pretii, evictio immineat, hoc casu namque rectè emptor retinebit pretium, usque dum à venditore idonea de evictione futurâ præstita fuerit cautio. l. pen. §. 1. ff. de peric. & comm. rei vend. conf. l. 24. C. de Evict. §. l. 2. l. 8. C. de Postl. revers. l. 43. §. fin. ff. de Leg. 1. l. 20. §. 1. in f.

in f. ff. qui testam. fac. poss. & hoc ex singulari ratione, ut videlicet
captivi in tanta necessitate constituti, faciliores inveniant re-
demptores, l. ult. vers. ne quando damni consideratio C. de Postlim. revers.
cum aliàs liber homo regulariter oppignorari nequeat. l. 6. C. qua
res pign. oblig. Nov. 134. c. 7. ^h quando hereditas legatis supra
modum gravata est. l. 5. §. 1. ff. de dol. mat. exc. l. 76. pr. f. ff. de Leg. 2.
Confer l. 7. l. 15. §. 1. l. 23. l. 80. §. 1. ff. ad L. Falc. l. pen. ibi retento C. eodem.

144.

VI.

Ex altera, impensarum videlicet, causa
competit jus retentionis Cuius Possessori, ^a
in re ista in quam ^b impensas ^c fecit; vel
ut alienam & animo alterum sibi obligan-
di, ^d vel ut suam suoque nomine, citra a-
nimum alterum sibi obligandi. ^e Daturque
contra quemvis jus repetendi habentem. ^f

^a arg. §. 31. Inst. de R. D. & §. 39. Inst. de act. l. 48. ff. de R. V. l. 14.
§. 1. ff. Commun. div. l. 38. l. 39. §. 1. ff. de hered. pet. l. 33. ff. de condict. indeb.
Excepto tamen depositario, ob l. pen. C. de depos. & l. ult. C. de Com-
pens. ne videlicet ansa perfidia, retento nimirum deposito, seu
restitutione eius denegata, præbeatur; Sed, quæ in hoc contra-
ctu præ cæteris exuberat fides, sanctissimè servetur. ^b Regu-
lariter namq; retentionis jus locum non habet in re aliqua, pro
expensis seu operis in alia re factis. Unde evenit, quod reten-
tio cesset, si res ista, in quam impensæ factæ sunt, non amplius
extet. Quod tamen non procedit in bonæ fidei possessore he-
reditatis; licet enim res ipsa, in quam impensæ factæ fuerunt,
non extet, poterit tamen is nihilominus alias eiusdem heredita-
tis res tamdiu retinere, donec impensarum nomine ipsi fuerit
satisfactum per l. 38. ff. de her. pet. ^c quæ nihil aliud sunt quam
sumptus in rem aliquam facti. t. t. ff. de impens. in res dot. & sunt
vel necessaria, quæ si factæ non fuissent, res aut peritura, aut de-
terior futura fuisset, l. 79. ff. de V. S. l. 1. §. 1. ff. de impens. in res dot. fact.

B 3 utiles.

Vel Utiles, quæ meliorem rem faciunt & fructus augment. l. 5. §. fin. ff. de impens. in res dot. & d. l. 79. §. i. ff. de V. S. Vel Voluptuariæ, quæ ad voluptatem tantum & ornatum speciei pertinent. l. 7. ff. de impens. in res dot. & d. l. 79. ff. de V. S. Cæterum appellatione impensarum & operarum merces & pretium materiæ venit. l. 33. ff. de cond. indeb. l. 38. ff. de R. V. l. 29. ff. de petit. hered. §. 2. l. de Societ. ^d Tum per regulam generalem, quæ rem debitoris retinere permittit, pro impensis & meliorationibus in eam factis, l. 5. ff. de impens. in res dot. l. 14. ff. de except. dol. l. 20. ff. de acquir. poss. Tum etiam quod propter tales impensas actio detur. l. 55. §. i. l. 61. ff. Locat. l. 14. §. i. vers. qui ff. Commun. divid. t. t. ff. de Negot. gest. l. 59. ff. de Furt. Ergò multò magis retentio, per l. 156. §. i. ff. de R. I. l. i. ff. de Pignor. l. i. §. 4. ff. de Superf. arg. l. 4. C. de Usur. Cur retentio opus, cum actio nobis detur? Respondet l. 59. ff. de Furt. interesse eius, qui impensas necessarias fecit, potius per retentionem eas servare, quàm ultrò agere, & l. 25. ff. de R. I. melius esse rei incumbere quàm actionibus experiri. & l. i. ff. de Pign. facilius possidenti dari retentionem, quam non possidenti actionem. Cujacius 8. obs. 2. Rectè igitur retinet 1. Creditor rem oppignoratam, ob impensas necessarias in eam factas, l. si necessarias 8. pr. ff. de Pignor. act. Utiles tamen impensas quoque repetet, si aut inchoata à debitore absolverit, aut voluntate eius inchoaverit & perfecit, aut debitori sumptus illi non sint onerosi, sed ab eo facile ferri possint, ut ne propterea cogatur rem pignoratam vendere. l. si servos. 25. ff. de pign. act. 2. Maritus rem dotalem, si impensas necessarias in eam fecerit. per §. 37. Inst. de act. & l. 5. l. 15. f. ff. de impens. in res dot. Itemque l. unic. §. 5. C. de Rei uxor. act. l. 56. §. 3. ff. de Iure dot. 3. Commodatarius rem commodatam propter impensas necessarias & majores, l. 15. §. fin. l. 59. ff. de Furt. l. 18. §. 2. ff. Commod. ut & propter utiles, si commodator eas ferre possit, arg. l. 25. ff. de pignor. act. l. 38. ff. de R. V. 4. Emptor rem evictam. l. 45. §. i. ff. de act. empt. 5. Conductor rem vel opus conductam conductumve ob impensas necessarias vel utiles. l. 55. l. pen. ff. Locat. Quo fundamento nituntur Aurigæ, Tabellarij & c. retinentes res allatas vel advectas, si earum nomine aliquid expenderunt. Bald. in l. ult. n. i. C. Commodat. Ut etiam Sartores & alij opifices opus factum pro mercede præstanda. Gail. 2. observ. 12. Coler.

Coler. d. l. n. 245. minimè tamen licebit opus aliquod retinere, pro mercede alterius operis, per ea, quæ lit. b. supra notantur. Nec minus hoc fundamento niti videntur *Stabularij & Caupones*, pro exhibitione aut hospitacione, jumenta vel alias res illatas per hospitem retinentes. l. 4. §. 1. ibique Bartol. ff. in quib. caus. pign. Colerus d. l. n. 250. Ut & Famuli vel Ancillæ ante præstitam mercedem ædibus domini excedere nolentes. Bald. in l. fin. C. Commod. 6. *Negotiorum gestor* rem in quam impensas fecit. l. 13. ff. de Neg. gest. l. 1. pr. ff. quib. mod. pign. solv. l. 10. §. 1. ff. de Negot. gest. 7. *Procurator* res quas pro sumptibus in lite factis, l. 25. §. fin. & l. seq. l. 30. l. 46. §. 5. ff. de Procurat. 8. *Advocatus, Notarius, Actuarius* acta, pro consequendo honorario vel mercede, l. 12. ff. de vi & vi armat. l. 25. ff. de Procurat. l. 14. §. 1. ff. Commun. divid. & l. 59. ff. de Furt. modò Reip. non interfit acta exhiberi. arg. l. 51. ibique Gothofred. ff. ad L. Aquil. 9. *Dominus hospitij*, tot res vel bona hospitati, quanta sufficiunt ad exsolutionem pretii unius vel alterius prandii vel cœnæ. Bald. in l. 5. C. Locat. quod etiam extenditur ad omnem Creditorem, qui impensas fecit in cura, vel pro medicina hospitati, vel in expediendis eius exequiis. Coler. d. l. n. 255. 10. *Tutor* res pupilli, ob impensas in eas factas. arg. §. 2. l. de oblig. q. ex q. contr. l. 1. §. 4. ff. de contr. tut. act. 11. *Magister navis* in mercatorum vel vectorum mercibus, propter res illas, quæ, tempestate gravi subortâ, levandæ navis causa jactæ sunt; idque donec à singulis, quorum interfuit jactum fieri, pro ratâ portione contribuatur. l. 2. ff. ad L. Rhod. de jact. æquum enim est, ut per hoc beneficium consulatur rursus amissarum mercium dominis, utpote qui, rerum suarum jactura, aliorum vitam fortunasque quasi conservarunt. 12. *Vsufuctuarius* rem usufructuariam, si ultra quàm debebat impenderit, arg. l. 7. §. ult. ff. solut. matr. l. 7. C. de Vsufuct. Secus est in *Emphyteuta*. arg. l. fin. C. de Iur. Emphyt. Licet hic negotium suum gerere videatur, ac proinde hoc remedio carere deberet, juxta l. 58. §. 2. f. ff. ad SC. Trebell. contrarium tamen propter æquitatis rationem receptum est, ut apparet ex l. 48. ff. de R. V. §. 31. ff. de rer. divis. l. 14. §. 1. ff. Commun. divid. l. 38. l. 39. §. 1. ff. de petit. hered. Ita tamen, ut Bonæ fidei possessor regulariter (nam in quibusdam casibus jus tantum auferendi habet, l. 38. ff. de R. V. l. 8. ff. de impens.

in res.

in res dot) omnes impensas, siue sint necessariae, siue utiles, siue voluptuariæ, per exceptionem doli retinere possit, l. 38. l. 39. §. 1. ff. de hered. petit. & l. 36. §. fin. ff. eodem. Necessarias autem & utiles retentione consequitur bonæ fidei possessor hereditatis, etiam si res non extet, in quam factæ sint, l. 38. ff. de petit. hered. Malæ fidei verò possessor necessarias & utiles, l. 5. C. de R. V. l. 38. l. 36. §. fin. ff. de petit. hered. si res extet, in quam impensas fecit. d. l. 38. ff. de petit. hered. ^f Ut ex modò dictis propter naturam correlatiuorum constare poterit. Etiam contra Ecclesiam. c. 1. extr. de Restit. in integr. & c.

VII.

Objectum exhibet res, non persona, ^a & quidem res aliena ^b tam corporalis quam incorporalis: ^c modò causa idonea retentionis subsit. ^d

^a Libera, Nov. 134 c. 7. & auth. imò à debitore C. de O. & A. & l. 12. C. eodem. nisi in casu singulari redempti ab hostibus, de quo supra in conclus. §. in fin. egimus. ^b l. 48. ff. de R. V. l. 33. ff. de cond. indeb. non absolutè propria. l. 58. §. 2. vers. quod si fœnus. ff. ad SC. Trebell. Secus si restitutioni ad alium obnoxia sit, l. 13. §. 8. ff. de act. empt. oportet autem, ut sit eius propria, contra quem hoc juris remedium intendimus. ^c Unde rectè retinentur nomina & alia jura rei corporali in hærentia, velut hodie Decimæ & Reditus. per Recess. Imper. Augustæ de Anno 1555. §. Als auch denen Ständen der alten Religion. Res Ecclesiæ, cap. 1. extr. de in integr. rest. Res minoris, l. 39. §. fin. ff. de Minor. Res emptæ sub pacto de retrovendendo pro alio debito. Anton. Fab. in Codic. lib. 8. tit. 16. def. 4. Res Feudales ad temperamentum quoddam. Res pignoratæ, commodatæ, non verò depositæ, juxta supra proposita. nec etiam Cadavera defunctorum ad sepulturam impediendam. arg. c. 19. caus. 13. q. 2. l. 3. §. de sepulchr. viol. ^d quæ ex præmissis facilè elici potest.

VIII.

Constituitur Retentio vel Extrajudicium, ^a vel in Judicio, ^b vel ipso jure, ^c vel per Exceptionem doli: ^d in quacunque parte judicii, etiam post sententiam, ^e & quidem in re æstimatione sua debitum excedente. ^f *Constituta*, consistit in rei alienæ ad tempus tantum, ^g citra animum pro suo possidendi, detentione. ^h

^a Quando propriâ auctoritate, non requisito ad id judicis officio, res retinetur, ut exemplo l. 34. ff. de damn. infect. & l. 54. §. 1. ff. Locat. aliarumq; constat. licet tutius agatur, adhibendo auctoritatem Magistratus, quemadmodum consulit, post allegatos, Coler. cit. l. n. 237. ^b juxta supra in conclus. 2. lit. b. notata. ^c §. 37. Inst. de act. l. 30. ff. de Act. empt. l. 5. ff. de impens. in res dot. unde nullâ exceptione opus: quia ipsa actio imminuta censetur. ^d supra conclus. 2. lit. g. ^e arg. l. 41. §. fin. ff. de rejud. l. 17. §. 2. ff. solut. matr. quia non impugnat sententiam, sed tantum executionem eius. ^f Cum non necessarium sit, ut ad concurrentem æstimationem debiti retentio constituatur. arg. §. 30. & §. 33. I de R. D. & juris indubitati sit, quod creditores etiam si major pars pecuniæ debitæ sit exsoluta, pro residuo toti pignori incumbere valeant, l. 25. §. 14. ff. Fam. ercisc. l. 6. C. de distract. pign. Diversum tamen in persona viduæ receptum est, quando non ad restitutionem dotis aliarumve rerum sibi debitarum, sed potius ut alimenta inde habeat, & fructus ad sustentationem sui suæq; familiæ, agat, l. ubi adhuc. 29. vers. ita tamen. C. de jure dot. Hoc casu namque ad concurrentem tantum æstimationem suæ dotis, aliarumve rerum quas petit, dabitur: quia satis intentioni eius correspondebit, si in tot ac tantis bonis jus retentionis exerceat, quæ in causam rei petitæ & alimentorum sufficiant; durante interim jure tacitæ hypothecæ in reliquis ac universis defuncti mariti bonis. Gail. 2. obs. 92 Coler. d. l. n. 224. ^g juxta Conclus. 2. lit. e. notata. ^h quia quasi pignoris

pignoris jure tantum res possidetur, quo magis cautum sit de pretii vel debiti solutione, atque ut saltem tædio perpetuæ custodiae extorqueatur à debitore: sicut loquitur Ulpianus in l. 5. ff. *Ut in poss. legat.*

IX.

FINIS juris retentionis est, ut securus reddatur creditor de credito quandoque recipiendo^a & ut eò citius ad solvendum adstringatur debitor.^b

^a Plus cautionis namque in re est, quam in persona, l. 25. ff. *de Reg. Jur. l. 12. §. 2. l. 15. pr. ff. de furt. l. unic. C. Etiam ob Chirogr. pecun.*

^b Cum inter sit rem suam habere; hanc autem si consequi velit, ante omnia ut solvat necesse erit.

X.

Effectus retentionis inter alios est quod retinenti *tribuat* facultatem transferendi juris sui ad alium,^a Immunitatem à tributis ac oneribus, respectu rei retentæ impositis,^b Conditionem certi vel incerti,^c & alia remedia;^d *Deneget* autem ipsi Usumfructum^e & distractionem,^f *adigatq;* eum ad præstandam diligentiam,^g administrationem & rationum redditionem.^h

^a Titulo tam Universali. l. 5. ff. *de dot. prel. & arg. l. 7. §. ult. ff. de condict. furtiv.* quam singulari venditionis puta vel oppignorationis, l. 14. §. 1. ff. *Commun. divid.* Nam & aliàs regulariter jus retentionis, ratione impensarum per cessionem in alium transfertur, d. l. 14. ff. *Comm. div. Neguz. membr. 4. part. 5. n. 23.* quid ni etiam illud, quod ex alia causa descendit? ^b per l. 6. C. *de pignor. & l. 7. C. de pign. act.* tum quod proprietario tributorum onus

incum-

incumbat, arg. l. 4. ubi Bartol. C. de agric. & cens. tum quod fructus percepti ad proprietarium spectent, ergo & onus. l. 7. ff. de public. l. 1. vers. fructus. C. de annon. & tribut. ^c Certi quidem, quando ea solverimus, pro quibus retentio ipso jure nobis competiit. l. 5. §. ult. ff. de impens. in res dot. l. 30. ff. de act. empt. Incerti verò, quando ea solverimus, pro quibus per oppositam exceptionem nobis datur retentio, l. 31. l. 33. l. 51. ff. de condict. indeb. l. 30. §. 1. ff. eod. ^d Ut, remedium can. redinteg. 3. caus. q. 1. & cap. 18. extr. de restit. spoliat. Unde vidua vi vel persuasione possessione bonorum mariti dejecta, tanquam spoliata restitui debet. Colerus de Process. Exec. d. loc. n. 222. dummodo animum suum declararit juxta ea, quæ supra diximus. aliàs alio remedio, nimirum dotis actione, sibi consulere necesse habebit, arg. l. 9. C. solut. matrim. ^e Cum & in vero pignore fructus non debeantur, sed in sortem imputentur. l. 1. & seq. C. de pign. act. l. 18. §. 1. ff. eodem. cap. 6. extr. de pign. Eatenus tamen diversum obtinet in persona viduæ, ut illa frui possit bonis mariti, quoad indigentiam suæ & suorum necessitatis. Neguz. 4. membr. 5. part. de pign. & hypoth. reliqua tenetur restituere, vel in summam petitam imputare. Colerus dict. loc. n. 225. & n. 231. ^f Cum hæc potestas à legibus non tribuatur retinenti. ^g Quam res retentarequirat: Unde & ad dolum & culpam tam latam quam levem præstandam obligatus erit, si negotium, ex quo retentionis jus promanat, exigat, arg. l. 23. ff. de Reg. Jur. l. 5. §. 2. ff. de tutel. & rat. distr. à quâ non immunis erit vidua curatorem accipere recusans. Bartol. in l. 7. ff. Solut. matr. Coler. d. l. n. 224. & 225. Sicut etiam eo casu cogitur de rebus hereditariis defuncti inventarium conficere, vel deficiente eo, mediante juramento rationes reddere. per l. 2. §. in exigendis. ubi gloss. C. quando & quib. quart. l. 11. ff. Rer. amot.

XI.

Finitur tandem Retentio, si pro debito, pro quo res retenta fuit, satisfiat. ^a Si rei retentæ possessio amittatur, ^b Si retinens domino

mino rei retentæ successerit. ^c Si rem reten-
tam inhonestè & male tractârit. ^d

^a arg. l. 43. ff. de solut. l. 9. § 3. ff. de pign. act. l. 6. l. pen. ff. quib. mod.
pign. solv. l. 25. §. fin. junctâ l. 26. ff. de Procur. ^b Sive ea contingat
per rei interitum totalem. arg. l. si conv. 18. §. si quis caverit. 3. ff. de
pign. act. l. 8. ff. quib. mod. pign. solv. Sive alio quovis modo: No-
tandum tamen bonæ fidei possessorem hereditatis retinere pos-
se alias hereditarias res, licet in eas impensæ factæ non sint. l. 38.
ff. de petit. hered. ^c l. 29. ff. de pignorat. act. ^d arg. l. 24. §. ult.
ff. d. l.

Hæc sunt, quæ præsentis instituti ratione proponere
debui; in quibus, si hallucinatus fuero, monitus meliora se-
quar. Sic à benevolo lectore veniam mihi concessum

iri confido. Supremo interim Numini sit

Laus, Honos & Gloria sem-

piterna.

F I N I S.

ULB Halle
006 682 197

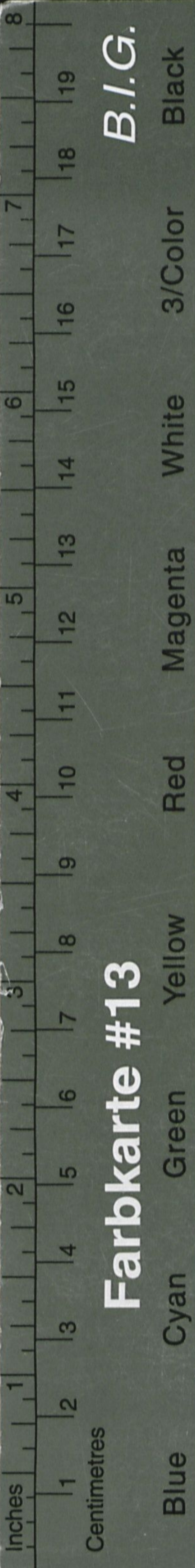
3

VDM

B.I.G.

Farbkarte #13

DIVIDUA TRINITATE ^{138.}

^{1662, 10.}
TIONIS

R E ²¹
M JURIDICAM
RALEM

Auctoritate
NOBILISSIMI,
URISCONSULTO-
CELEBERRIMA
TENSIVM
MIA, *Imp. xx*

utroque Iure
Privilegiis
uendis,
submitter
nsis April.

LIPPUS *Heintz*
o- Alfatus.

RATI,
EÆ DOLHOPFII,
C LXII.

